

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาพของผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน : อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ที่ส่งผ่านระดับกิจกรรม และการควบคุมการตัดสินใจ และเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดในการทำวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ที่มีประสบการณ์การทำงาน อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นงานประจำ หรือทำกิจการส่วนตัว เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จนถึงวันเกษียณอายุงาน คือ ในปัจจุบันได้หยุดการทำงานประจำอย่างสมบูรณ์ หรือยังทำงานอยู่บ้าง แต่ทำงานไม่เต็มเวลา และเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 440 คน (หญิง 231คน ชาย 209 คน) โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) มากำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดย Hair และคณะ ได้เสนอว่า การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น สามารถใช้เกณฑ์ได้หลายเกณฑ์ที่ไม่มีกำหนดตายตัว เกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการพิจารณา คือ ขนาดของโมเดล โดยทั่วไปมักใช้ผู้ตอบ 10 - 20 คน ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า 1 เส้นทาง เนื่องจากโมเดลการวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า 29 เส้นทาง ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยใช้อัตราส่วน 1 ต่อ 15 จึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 435 คน แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทั้งหมด 440 ชุด กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 440 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 5 ตอน ดังนี้ (ภาคผนวก ค.)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 มาตรวัดการรับรู้สุขภาพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากมาตรวัดการรับรู้สุขภาพของ Ware (1976)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ที่ผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมของ Lemon และคณะ (1972)

ตอนที่ 4 มาตรการควบคุมการตัดสินใจที่ผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงขึ้นจากแนวคิดของ Quine และคณะ (2007)

ตอนที่ 5 มาตรการสุภาพะที่ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรการสุภาพะของ Diener และคณะ (2009)

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา บุคคลที่อาศัยอยู่ภายใต้ครอบครัวเดียวกัน ตำแหน่งงานก่อนเกษียณอายุงาน สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน ระยะเวลาตั้งแต่เกษียณอายุงานจนถึงปัจจุบัน จังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างจะตอบคำถามโดยการเลือกตอบ และเติมคำตอบลงในช่องว่าง ตามแต่ละเอียดคำถามของแบบสอบถามตอนที่ 1 ในภาคผนวก ค.

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้ในการคัดกรองคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้หรือไม่ ซึ่งมีรายละเอียดในการปรับปรุงดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งในสามท่านได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาและเพิ่มเติมรายละเอียดในข้อ 6 (สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน) จากเดิมที่ตัวเลือกที่ใช้ตอบ มีเพียงข้อความที่ระบุสถานภาพการทำงานในปัจจุบันอย่างเดียว (“ทำงานเต็มเวลา” และ “ทำงานแต่ไม่เต็มเวลา”) เป็นข้อความคู่กับระยะเวลาที่ทำงานนั้นๆ มาแล้ว ซึ่งจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบเป็นจำนวน ปีและเดือน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นๆ อีก 2 ท่าน ก็เห็นสมควรให้แก้ไขได้ตามที่ได้รับคำแนะนำ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

2. มาตรการรับรู้สุขภาพ :

ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรการรับรู้สุขภาพ มีทั้งหมด 6 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารายด้านระหว่าง .489 - .831 และ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ .871 โดยมีขั้นตอนการพัฒนามาตร ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาแนวคิดของ The Health Perceptions Questionnaire ของ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006)

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของมาตรวัด The Health Perceptions Questionnaire ของ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนามาตรในงานวิจัย The Health Perceptions Questionnaire ประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมดจำนวน 33 ข้อ ที่แบ่งเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง จำนวน 32 ข้อ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) แบ่งเป็นข้อกระทงที่นำมาคิดคะแนน จำนวน 27 ข้อ และข้อกระทงที่ไม่นำมาคิดคะแนน จำนวน 5 ข้อ โดยข้อกระทงที่นำมาคิดคะแนน สามารถแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การรับรู้สุขภาพในปัจจุบัน (Current Health) มีข้อกระทงทางบวก 5 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 4 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 9 ข้อ
- 2) การรับรู้สุขภาพในอดีต (Prior Health) มีข้อกระทงทางบวก 2 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 1 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 3 ข้อ
- 3) เจตคติต่อสุขภาพ (Health Outlook) มีข้อกระทงทางบวก 2 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 4 ข้อ
- 4) ความต้านทานต่อการเจ็บป่วย (Resistance to Illness) มีข้อกระทงทางบวก 2 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 4 ข้อ
- 5) การดูแลสุขภาพ (Health Worry/Concern) มีข้อกระทงทางบวก 2 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 4 ข้อ
- 6) แนวโน้มต่อการเจ็บป่วย (Sickness Orientation) มีข้อกระทงทางบวก 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 2 ข้อ

ข้อกระทงที่นำมาคิดคะแนนทั้ง 26 ข้อ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) ได้นำรวมกันเป็นข้อบ่งชี้การประเมินสุขภาพโดยทั่วไป (General Health Rating Index; GHRI) ส่วนข้อกระทงที่ไม่นำมาคิดคะแนน อีก 7 ข้อกระทงที่เหลือ คือ ข้อกระทงที่เกี่ยวกับการปฏิเสธความเจ็บป่วย และเจตคติต่อการเข้าพบแพทย์ ซึ่งใช้ในการพิจารณาประกอบ ในการประเมินผู้ป่วยของแพทย์

ส่วนที่สอง คือ คำถามเรื่องความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพโดยทั่วไปจำนวน 1 ข้อ ซึ่ง Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) ไม่นำมาคิดคะแนน เนื่องจากเป็นข้อที่ใช้พิจารณาประกอบเช่นเดียวกับข้อกระทงเกี่ยวกับการปฏิเสธความเจ็บป่วย และเจตคติต่อการเข้าพบแพทย์

ผู้ตอบมาตรวัดการรับรู้สุขภาพ ของ Ware (1976) ต้องประเมินสุขภาพของตนเองว่ามีสุขภาพที่ดีหรือไม่ในระดับใด และมีความคิดกังวลเกี่ยวกับสุขภาพในระดับใด และสำหรับข้อกระทงในส่วนที่ 1 ทั้ง 32 ข้อ ผู้ตอบต้องประเมินว่าข้อกระทงแต่ละข้อนั้นตรงกับตัวผู้ตอบในระดับใด บนมาตราประเมิน 5 ระดับ ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจาก 1 (ไม่เห็นด้วยเลย) – 5 (เห็นด้วยมากที่สุด)

นอกจากนี้ ยังมีส่วนที่สอง ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพโดยทั่วไปจำนวน 1 ข้อ ผู้ตอบจะตอบคำถามที่ถามว่า “ในช่วงที่ผ่านมา 3 เดือน ท่านรู้สึกกังวล หรือเป็นห่วงสุขภาพของท่านมากน้อยเท่าใด” โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจาก 1 (ไม่กังวลเลย) – 4 (กังวลมากที่สุด)

Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) ได้นำมาตรวัดการรับรู้สุขภาพ มาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก มีจำนวน 4,700 คน และกลุ่มที่สองซึ่งทำการทดสอบในอีก 1 ปีถัดมา จำนวน 1,200 คน พบว่ามีค่าความเที่ยงตามวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .89 และ .67 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ข้อบ่งชี้ในการใช้มาตรกล่าวว่าหากต้องการวัดสุขภาพโดยทั่วไปแต่ไม่สามารถวัดได้ทั้ง 26 ข้อโดยอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ ก็สามารถใช้การวัดแบบใช้ ข้อกระทง 9 ข้อ หรือ 4 ข้อ ที่วัดสุขภาพในปัจจุบัน ได้ ซึ่ง มาตรวัดแบบ 9 ข้อกระทง และ 4 ข้อกระทงมาทดสอบในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4,700 คน พบว่ามีค่าความเที่ยงตามวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .88 และ .81 ตามลำดับ เมื่อนำมาตรแบบ 9 ข้อกระทง มาวัดซ้ำ ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,200 คน ในระยะเวลาที่ห่างกัน 1 ปี พบว่ามีค่าความเที่ยง (test-retest reliability) เท่ากับ .58

2.2 ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดการรับรู้สุขภาพ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดการรับรู้สุขภาพขึ้นจากแนวคิดการวัดสุขภาพของ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังต่อไปนี้

2.2.1 ผู้วิจัยนำข้อกระทงในมาตรวัดการรับรู้สุขภาพของ Ware (1976 as cited in McDowell, 2006) เฉพาะข้อที่มาตรวัดกำหนดให้นำมาคิดคะแนนได้ จากทั้งหมด 6 ด้าน รวม 26 ข้อ มาแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และดัดแปลงเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย จากนั้นจึงเพิ่มข้อกระทงเข้าไปในด้านที่มีจำนวนข้อกระทงไม่ถึง 4 ข้อ ได้แก่ เพิ่มข้อกระทงทางบวกในด้านสุขภาพในอดีตจำนวน 2 ข้อ และ เพิ่มข้อกระทงทางลบในด้านแนวโน้มต่อความเจ็บป่วย จำนวน 4 ข้อ

2.2.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อแปลเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องหรือไม่ และข้อกระทงที่เพิ่มเข้ามาใหม่ มีเนื้อหาสอดคล้องกับข้อกระทงที่มีอยู่เดิมในแต่ละด้านหรือไม่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านได้มีความเห็นให้พิจารณาและแก้ไขในส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) พิจารณาแก้ไข และปรับปรุงทั้งภาษา และลักษณะคำถามที่ใช้ในมาตรวัดให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- 2) พิจารณาให้แก้ไขข้อความในข้อ 17 และ 18 ให้กระชับ และเป็นทางการมากขึ้น โดยในข้อ 17 แก้ไขคำว่า “พอๆ กับ” เป็น “เช่นเดียวกับ” และ ในข้อ 18 แก้ไขคำว่า “แย่ลง” เป็น “ไม่ดีเท่าเดิม”
- 3) พิจารณาให้แก้ไขข้อความที่กำกับระดับในการตอบจาก 4 (ค่อนข้างเห็นด้วย) และ 2 (ค่อนข้างไม่เห็นด้วย) เป็น 4 (เห็นด้วย) และ 2 (ไม่เห็นด้วย) เพื่อความชัดเจนในการตอบเนื่องจากข้อความก่อนแก้ไขทั้งสองข้อความมีความหมายเหมือนกัน คือ “เห็นด้วยส่วนหนึ่งและไม่เห็นด้วยส่วนหนึ่ง”

ผู้วิจัยปรับแก้ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ จนผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านให้สามารถนำมาตรวัดการรับรู้สุขภาพไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

2.2.3 นำมาตรวัดการรับรู้สุขภาพ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 100 คน

2.2.4 นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ (CITC) ในแต่ละด้าน รวมทั้งหมด 6 ด้าน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และคำนวณค่า α โดยทำการวิเคราะห์แยกรายด้าน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

1) **ด้านสุขภาพในปัจจุบัน** 9 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตร ต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก พบว่าข้อกระทงทั้งหมดได้แก่ข้อ 1, 3, 7, 11, 15, 19, 24, 28, 29 ผ่านเกณฑ์ และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาได้เท่ากับ .876 แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องการมาตรวัดที่มีความกระชับ จึงได้คัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนออกอย่างละ 1 ข้อ คือ ข้อ 3 ซ้ำซ้อนกับข้อ 29 และข้อ 7 ซ้ำซ้อนกับ 11 โดยเลือกข้อที่มีค่า CITC น้อยกว่าออก จากนั้นก็ได้เลือกข้อกระทงที่เหลือที่มีค่า CITC สูงที่สุดไว้จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11, 24, 28, 29 และนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอีกครั้ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .831

2) **ด้านสุขภาพในอดีต** 5 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ใน โดยเทียบค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่า CITC ต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 5 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้เท่ากับ .741 จากนั้นเพื่อความกระชับของมาตรวัด ผู้วิจัยคัดข้อกระทงที่มีค่า CITC สูงสุดไว้ 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 9, 10, 20, 31 จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอีกครั้ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .737

3) **ด้านเจตคติต่อสุขภาพ** 4 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่า CITC ต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 4, 8, 16, 21 เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .489

4) **ด้านความต้านทานต่อการเจ็บป่วย** 4 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่า CITC ต่ำ

กว่า r วิฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 6, 13, 27 เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .733

5) **ด้านการดูแลสุขภาพ** 4 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่า CITC ต่ำกว่า r วิฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 5, 12, 18, 22 เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .654

6) **ด้านแนวโน้มต่อการเจ็บป่วย** 6 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่า CITC ต่ำกว่า r วิฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 5 ข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาได้เท่ากับ .560 จากนั้นเพื่อความกระชับของมาตรวัด ผู้วิจัยคัดข้อกระทงที่มีค่า CITC สูงสุดไว้ 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 25, 26, 30, 32 จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอีกครั้ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .612

โดยสรุปแล้ว มาตรวัดการรับรู้สุขภาพทั้งฉบับ มีทั้งหมด 6 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารายด้านระหว่าง .489-.831 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ .871

2.3 เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดการรับรู้สุขภาพ

เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดการรับรู้สุขภาพ แบ่งเป็นเกณฑ์สำหรับข้อกระทงทางบวก และเกณฑ์สำหรับข้อกระทงทางลบ ดังนี้

ระดับความรู้สึกเห็นด้วยกับ ข้อความที่เสนอ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย เลย
คะแนนสำหรับการตอบข้อ กระทงในทางบวก	5	4	3	2	1
คะแนนสำหรับการตอบข้อ กระทงในทางลบ	1	2	3	4	5

ผู้วิจัยคำนวณคะแนนรวมรายด้าน ซึ่งได้มาจากการรวมคะแนนของทุกข้อกระทงในแต่ละรายด้านนั้นๆ เข้าด้วยกัน คะแนนรวมในแต่ละรายด้านจะมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน โดยการได้คะแนนสูงหรือต่ำในแต่ละรายด้าน มีความหมายดังนี้

2.3.1 **ด้านสุขภาพในปัจจุบัน** คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพในปัจจุบันดี คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพในปัจจุบันไม่ดี

2.3.2 **ด้านสุขภาพในอดีต** คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพในอดีตที่ผ่านมาดี คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพในอดีตที่ผ่านมาไม่ดี

2.3.3 **ด้านเจตคติต่อสุขภาพ** คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีเจตคติที่ดีต่อสุขภาพในอนาคตของตน คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุขภาพในอนาคตของตน

2.3.4 **ด้านความต้านทานต่อการเจ็บป่วย** คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพแข็งแรงเจ็บป่วยได้ยาก คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยได้ง่าย

2.3.5 **ด้านการดูแลสุขภาพ** คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพให้ความใส่ใจ และดูแลสุขภาพของตนเองในระดับสูง คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้ว่าคุณภาพไม่ใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเองในระดับต่ำ

2.3.6 ด้านแนวโน้มต่อการเจ็บป่วย คะแนนสูง หมายถึง ผู้สูงอายุวัย

เกษียณอายุงานมีเจตคติในทางบวกต่อธรรมชาติของการเจ็บป่วย และสามารถรับมือกับการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในชีวิตได้มาก คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีเจตคติในทางลบต่อธรรมชาติการเจ็บป่วย และสามารถรับมือกับความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในชีวิตได้น้อย

สำหรับคะแนนรวมของทั้งมาตรวัดนั้นได้มาจากการรวมคะแนนในแต่ละรายด้านเข้าด้วยกัน คะแนนรวมที่สูงที่สุดของมาตรวัดการรับรู้สุขภาพเท่ากับ 120 คะแนน และคะแนนรวมที่ต่ำที่สุดของมาตรวัดการรับรู้สุขภาพเท่ากับ 24 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงหมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีการรับรู้สุขภาพของตนในทางบวกสูง ส่วนคะแนนต่ำหมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีการรับรู้สุขภาพของตนในทางบวกต่ำ

3. แบบสอบถามระดับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามระดับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยอิงจากแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมของ Lemon และคณะ (1972 as cited in Markides et al. 1979) โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

3.1 จัดการระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (focus group) โดยจัดกลุ่มผู้สูงอายุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน คณะเพศชายและหญิง โดยในแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยผู้สูงอายุที่ยังทำงานไม่เต็มเวลาแบบต่อเนื่อง ผู้สูงอายุที่ยังทำงานไม่เต็มเวลาแบบไม่ต่อเนื่อง และผู้สูงอายุที่หยุดทำงานแล้ว เพื่อหาคำตอบว่า กิจกรรมใดบ้างที่เป็นกิจกรรมที่ผู้สูงอายุมักจะเข้าร่วมในช่วงวัยเกษียณอายุงาน ผู้วิจัยสรุปลำดับความถี่ของกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในกลุ่มการสัมภาษณ์ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2.1

:

ตารางที่ 2.1 รายการกิจกรรมที่ผู้สูงอายุเข้าร่วมในช่วงวัยเกษียณอายุงาน เรียงลำดับตามความถี่ที่พบจากมากที่สุด ไปถึงน้อยที่สุด 13 อันดับ

อันดับ	กิจกรรม
1.	ออกกำลังกาย
2.	อ่านหนังสือ
3.	พบปะสังสรรค์กับเพื่อน
4.	ทำงานบ้าน
5.	ปลูกต้นไม้
6.	ทำกิจกรรมทางศาสนา
7.	เดินเล่น
8.	ทำกิจกรรมและดูแลบุคคลในครอบครัว
9.	เล่นไพ่ หมากรุก ดูมวย
10.	ทำอาหาร ทำขนม
11.	เรียนทักษะพิเศษเพิ่มเติม
12.	เลี้ยงสัตว์
13.	ทำงานอาสาสมัคร

3.2 ผู้วิจัยนำรายการกิจกรรมที่ได้มาแบ่งหมวด ตามแนวคิดกิจกรรมของ Lemon และคณะ (1972 as cited in Markides et al. 1979) ได้ดังตารางที่ 2.2

:

ตารางที่ 2.2 รายการกิจกรรมแบ่งตามแนวคิดกิจกรรมของ Lemon และคณะ (1972 as cited in Markides et al. 1979)

กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ	
1.	พบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมกับเพื่อน
2.	พบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว
3.	ช่วยเหลืองานต่างๆในครอบครัว
กิจกรรมที่เป็นทางการ	
1.	ร่วมกิจกรรมทางศาสนา (เช่นเข้าวัด ทำบุญ)
2.	ร่วมกิจกรรมของชมรมต่างๆ ที่เป็นสมาชิก
3.	ทำงานอาสาสมัคร
งานอดิเรก	
1.	ออกกำลังกาย
2.	อ่านหนังสือ
3.	ทำสวน ปลูกต้นไม้
4.	เดินเล่น
5.	เรียนทักษะเพิ่มเติม (เช่นเรียนภาษา งานฝีมือ)
6.	เลี้ยงสัตว์
7.	ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์

3.3 ผู้วิจัยนำรายการกิจกรรมที่จัดแยกเป็นหมวดหมู่แล้ว ไปเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามระดับกิจกรรม โดย เพิ่มข้อกระทง “อื่นๆ (โปรดระบุ)” เข้าในทุกหมวดกิจกรรม จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เห็นชอบตรงกันโดยไม่ต้องแก้ไขตั้งแต่ครั้งแรก ผู้วิจัยจึงนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบและเก็บข้อมูลต่อไป

4. มาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ

ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ มีทั้งหมด 1 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา รวมทั้งฉบับเท่ากับ .697 โดยมีขั้นตอนการพัฒนามาตร ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาแนวคิดของ Choice Measures ของ Quine และคณะ (2007)

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจจากมาตรวัดทางเลือก (Choice Measures) ที่ใช้ในงานวิจัยของ Quine และคณะ (2007) ซึ่งในงานของ Quine และคณะ ได้ระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (focus group) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 67 คน และนำคำตอบที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบ พบว่าวิเคราะห์ออกมาได้องค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกน (eigen value) เกิน 1 ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม คือ 1) ปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน 2) อีตระในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเกษียณอายุงานของตน 3) ความเหมาะสมของเวลาที่ตนเกษียณอายุงาน 4) ความสุขจากการเกษียณอายุงาน และ 5) ระยะเวลา นับแต่ได้รับการแจ้งว่าต้องเกษียณอายุงานจนถึงเวลาเกษียณอายุงานจริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน

ปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงาน คือ ปัจจัยกดดันให้บุคคลรู้สึกไม่มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน เช่น การลดพนักงาน สุขภาพไม่ดี ไม่ชอบงานที่ทำ แรงกดดันจากหัวหน้างานหรือ คู่ชีวิต หรือ หมอต้องการให้เกษียณอายุงาน

ปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน คือ ปัจจัยที่เสริมให้บุคคลรู้สึกมีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน เช่น ต้องการที่จะทำสิ่งอื่น หรือใช้ให้เวลากับครอบครัวมากขึ้น มีเงินเก็บเพียงพอแล้ว หรือมีเงินบำนาญ

ในงานวิจัยของ Quine และคณะ (2007) พิสัยของคะแนนการตอบคำถามในข้อนี้จะมีตั้งแต่ 0 ถึง 1 คะแนน แต่ความหมายต่างกันสำหรับปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน ถ้ามีปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานจะได้ 0 คะแนน แต่ถ้ามีปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงานจะได้ 1 คะแนน)

2) อิสระในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเกษียณอายุงานของตน

ข้อกระทงนี้ Quine และคณะ (2007) ถามว่า “ท่านได้แสดงความคิดเห็นในเวลาที่ท่านเกษียณอายุงานหรือออกจากงานมาน้อยเพียงใด” เป็นการวัดว่าผู้ตอบมีการแสดงความคิดเห็นของตนเองก่อนที่จะเกษียณอายุงาน หมายถึง การมีอิสระที่จะได้พูด หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเกษียณอายุงานของตนเองได้อย่างเต็มที่มากหรือน้อยเพียงใด การตอบข้อกระทงจะมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ เกณฑ์ในการตอบคือ 1 (ไม่ได้แสดงความคิดเห็นเลย) จนถึง 4 (ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่)

3) ความเหมาะสมของเวลาที่ตนเกษียณ

ความเหมาะสมของเวลาที่ตนเกษียณอายุงาน Quine และคณะ (2007) หมายถึง “ความรู้สึกของผู้เกษียณอายุงานว่าตนเองเกษียณอายุงานนั้น เร็วเกินไป กำลังพอดี หรือช้าเกินไป”

พิสัยของคะแนนการตอบคำถามในข้อนี้ในงานวิจัยของ Quine และคณะ (2007) จะมีตั้งแต่ 1 - 2 คือ 1 คะแนนสำหรับการตอบว่า “เร็วเกินไป” / และ 2 คะแนนสำหรับการตอบว่า “กำลังพอดี” หรือ “ช้าเกินไป”

ซึ่ง Yvonne Wells (การสื่อสารส่วนตัว, 19 กรกฎาคม 2553) ให้เหตุผลว่าที่ให้คำตอบ “ช้าเกินไป” ได้ 2 คะแนนเหมือนกับคำตอบ “กำลังพอดี” เป็นเพราะในงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยมากที่ตอบคำตอบนี้ จึงทำให้ไม่สามารถจำแนกคำตอบนี้ออกมาเป็นกลุ่มที่อิสระจากกลุ่มอื่นได้ ส่วนสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่า “ช้าเกินไป” มีจำนวนน้อย เป็นเพราะช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเกษียณอายุงาน (ปี 1998-1999) มีการปรับลดคนงานออกจากองค์กรเป็นจำนวนมาก ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการเกษียณอายุงานก่อนเวลามากกว่าที่จะได้รับผลกระทบจากการเกษียณอายุงานที่ช้าเกินไป

4) ความสุขจากการเกษียณอายุงาน

ข้อกระทงในส่วนนี้ของ Quine และคณะ (2007) มีข้อความว่า “ท่านรู้สึกมีความสุขที่ได้เกษียณอายุงาน หรือออกจากงานที่ทำอยู่” การตอบข้อกระทงจะมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตอบคือ 1 (ไม่เป็นจริงมากที่สุด) จนถึง 5 (เป็นจริงมากที่สุด)

5) ระยะเวลา นับแต่ได้รับการแจ้งว่าต้องเกษียณอายุงานจนถึงเวลาเกษียณอายุงานจริง

ระยะเวลานับแต่ได้รับการแจ้งว่าต้องเกษียณอายุงานจนถึงเวลาเกษียณอายุงานจริง Quine และคณะ (2007) จะถามว่า “ท่านได้รับแจ้งเตือนล่วงหน้านานเท่าใดก่อนที่จะเกษียณอายุงาน หรือออกจากงาน” การตอบข้อกระทงจะมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ ตอบคือ 1 (น้อยกว่าหนึ่งอาทิตย์) จนถึง 4 (เป็นปี)

Quine และคณะ (2007) พบว่า ข้อคำถามทั้ง 5 ข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ คือ .765 .727 .718 .631 และ .485 โดยมีค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) ตามวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .690 โดยในงานวิจัยของ Quine และคณะ ได้นำคะแนนรวมที่ได้มาจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีคะแนนทางเลือกสูง ปานกลาง และต่ำ

4.2 ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจขึ้นจากมาตรวัดทางเลือก (Choice Measures) ของ Quine และคณะ (2007) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังต่อไปนี้

4.2.1 ผู้วิจัยตัดข้อกระทงข้อที่ 5 ที่วัดระยะเวลานับแต่ได้รับการแจ้งว่าต้องเกษียณอายุงานจนถึงเวลาเกษียณอายุงานจริงออก เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะว่าเป็นข้อคำถามที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยที่ไม่มีการยื่นเอกสารจากหน่วยงานเพื่อแจ้งเวลาในการเกษียณอายุงานอย่างเป็นทางการ

4.2.2 ผู้วิจัยแปลข้อกระทงในมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจทั้งหมดจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ยกเว้นข้อกระทงที่ได้ตัดทิ้ง และดัดแปลงข้อความให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย

4.2.3 ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 55 คน ซึ่งเป็นผู้เกษียณอายุงานที่เลือกเกษียณอายุงานก่อนเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้คำตอบว่า สาเหตุใดบ้างเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุเลือกที่จะเกษียณอายุงานก่อนเวลาที่กำหนด โดยจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปเป็นความถี่ได้ดังตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 ความถี่ของสาเหตุต่างๆ ในการเกษียณอายุงานก่อนเวลาที่กำหนด (N = 55)

สาเหตุในการเกษียณอายุงานก่อนเวลาที่กำหนด	ความถี่ (คน)
1. ปัญหาทางด้านสุขภาพ	23
2. ต้องการให้ลูกหลานรับช่วงกิจการต่อ	10
3. ต้องการพักผ่อน หลังจากทำงานมาเป็นระยะเวลานาน	9
4. มีบุคคลในครอบครัวที่จะต้องดูแล	5
5. บุคคลในครอบครัวขอร้องให้เกษียณอายุงาน	3
6. อื่นๆ (ไม่ชอบสถานที่ทำงาน, ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ, ต้องการทำสิ่งอื่นนอกจากการทำงาน)	5
รวม	55

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำสาเหตุเหล่านี้มาสร้างเป็นตัวเลือกย่อยสำหรับข้อกระทงข้อที่ 1 ที่วัดปัจจัยปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงานของมาตรการวัดการควบคุมการตัดสินใจ ซึ่งถามว่า “ท่านเกษียณอายุงานในลักษณะใด” กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบจาก 2 ตัวเลือกหลัก คือ 1) ตัดสินใจเกษียณอายุงานก่อนถึงเวลา และ 2) เกษียณอายุงานเมื่อถึงเวลาตามระเบียบการทำงาน

ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตัวเลือกหลักที่ 1 (ตัดสินใจเกษียณอายุงานก่อนถึงเวลา) แล้ว จะต้องตอบตัวเลือกย่อย คือ สาเหตุที่ตัดสินใจเกษียณอายุงานก่อนถึงเวลาด้วย

4.2.4 ผู้วิจัยเพิ่มข้อกระทง 1 ข้อ ในส่วนของปัจจัยปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน เนื่องจากเกณฑ์การแยกว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงาน และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน เป็นสิ่งที่กำกวมสำหรับแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจึงเพิ่มข้อกระทงเข้าไปอีก 1 ข้อ เพื่อยืนยันว่าเหตุผลที่ผู้ตอบตอบมานั้นเป็นปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงาน หรือปัจจัยที่ดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน โดยข้อกระทงนี้ มีเนื้อหาว่า “ในเวลาที่ท่านเกษียณอายุงาน ท่านอยากเกษียณอายุงานหรือไม่” โดยผู้ตอบ

จะตอบ บนมาตราประเมิน 5 ระดับ ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) เกณฑ์ในการตอบดังนี้

ระดับความรู้สึกอยาก เกษียณอายุงาน	ไม่อยาก เกษียณอายุ งานมาก ที่สุด	อยาก เกษียณอายุ งาน	ทั้งอยาก และไม่ อยาก เกษียณอายุ งานพอๆกัน	ไม่ อยาก เกษียณอายุ งาน	ไม่ อยาก เกษียณอายุ งานมาก ที่สุด
ตัวเลือก	5	4	3	2	1

4.2.5 ผู้วิจัยนำข้อกระทงทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ ไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อแปลเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องหรือไม่ และข้อกระทงที่เพิ่มเข้ามาใหม่ มีเนื้อหาสอดคล้องกับข้อกระทงที่มีอยู่เดิมในแต่ละด้านหรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒีสองท่านจากทั้งสามท่านพิจารณาให้ปรับปรุงลักษณะการถามในข้อที่ 1 โดยเปลี่ยนจากการถามว่า “เหตุผลที่ท่านเกษียณอายุงานคือ” เป็น “ท่านเกษียณอายุงานในลักษณะใด” และพิจารณาปรับภาษาในการถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งเห็นชอบตรงกันกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 ท่านผู้วิจัยจึงปรับแก้ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ จนผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน

4.2.6 นำมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 100 คน

4.2.7 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร (CITC) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และคำนวณค่า α ซึ่งพบว่าเมื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ โดยเทียบค่า r วิฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงทั้งหมดผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับ .697

4.3 เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ

เกณฑ์ในการให้คะแนนมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันในแต่ละข้อกระทง ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

4.3.1 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับ ปัจจัยผลักดันให้ต้องเกษียณอายุงานและปัจจัยดึงให้มีทางเลือกในการเกษียณอายุงาน

ระดับความรู้สึกอยากเกษียณอายุงาน	อยากเกษียณอายุงานมากที่สุด	อยากเกษียณอายุงาน	ทั้งอยากและไม่อยากเกษียณอายุงานพอๆกัน	ไม่อยากเกษียณอายุงาน	ไม่อยากเกษียณอายุงานมากที่สุด
คะแนน	5	4	3	2	1

4.3.2 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับอิสระในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเกษียณอายุงานของตน

ระดับความรู้สึกว่าผู้อื่นให้ความสำคัญกับตนเองเกี่ยวกับการเกษียณอายุงาน	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
คะแนน	5	4	3	2	1

4.3.3 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการรับรู้เวลาในการเกษียณอายุงาน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้คะแนนคำตอบ “ช้าเกินไป” แตกต่างจาก Quine และคณะ (2007) เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ การรับรู้ว่าตนเองเกษียณอายุงานช้าเกินไป เป็นความรู้สึกทางลบ จึงได้ให้คะแนนเท่ากับ การตอบว่า “เร็วเกินไป”

ระดับความรู้สึกว่าเวลาที่ตนเอง เกษียณอายุงานมีความ เหมาะสม	เร็วเกินไป	เหมาะสม	ช้าเกินไป
คะแนน	1	2	1

4.3.4 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับความสุขจากการเกษียณอายุงาน

ระดับความรู้สึกสุขใน ปัจจุบันที่ตนได้ เกษียณอายุงาน	มีความสุข มาก	ค่อนข้างมี ความสุข	กลางๆ ไม่ สุขไม่ทุกข์	ค่อนข้างไม่ มีความสุข	ไม่มี ความสุข เลย
คะแนน	5	4	3	2	1

คะแนนของมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ ได้มาจากการรวมคะแนนทุกข้อ
กระทงเข้าด้วยกัน โดยคะแนนรวมที่สูงที่สุดของมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจเท่ากับ 17
คะแนน และคะแนนรวมที่ต่ำที่สุดของมาตรวัดการควบคุมการตัดสินใจ เท่ากับ 4 คะแนน ซึ่ง
คะแนนสูงหมายถึงเมื่อนึกย้อนกลับไป ณ เวลาที่เกษียณอายุงาน ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรับรู้
ว่าตนมีความสามารถในการควบคุมการตัดสินใจที่จะเลือกเกษียณอายุงานได้ด้วยตนเองสูง ส่วน
คะแนนต่ำ หมายถึง เมื่อนึกย้อนกลับไป ณ เวลาที่เกษียณอายุงาน ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงาน
รับรู้ว่าตนมีความสามารถในการควบคุมการตัดสินใจที่จะเลือกเกษียณอายุงานได้ด้วยตนเองต่ำ

5. มาตรวัดสุขภาพ

ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดสุขภาพมีทั้งหมด 3 มาตรย่อย ได้แก่มาตรวัด
ประสบการณ์ทางบวกและทางลบจำนวน 11 ข้อ มาตรวัดความมั่งคั่งทางใจ จำนวน 9 ข้อ และมาตร
วัดความพึงพอใจในชีวิต จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ .834 .846
และ .823 ตามลำดับ

5.1 การศึกษาแนวคิดการวัดสุขภาวะ ของ Diener และคณะ (2009)

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดสุขภาวะจากแนวคิดในการวัดสุขภาวะของ Diener และคณะ (2009) ที่วัดสุขภาวะจำนวนทั้งหมด 25 ข้อ โดยแบ่งมาตรการวัดออกเป็น 3 มาตรการวัดคุณลักษณะ 3 องค์ประกอบ คือ

1) *ความรู้สึก (Affect)* วัดโดยใช้ มาตรการวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ (Scale of Positive and Negative Experience: SPANE) จำนวน 12 ข้อ โดยแต่ละข้อ กระทั่งที่ใช้วัดประกอบไปด้วย คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกจำนวนทั้งสิ้น 12 คำ แบ่งเป็นคำที่แสดงความรู้สึกทางบวก 6 คำ และแสดงความรู้สึกทางลบ 6 คำ ผู้ตอบมาตร นี้จะต้องตอบว่า ภายในระยะเวลาที่ผ่านมา (ผู้วิจัยจะเป็นผู้กำหนดระยะเวลา) ตนได้ ประสบกับอารมณ์ในแต่ละข้อกระทั้งบ่อยครั้งเพียงใด โดยผู้ตอบจะต้องเลือกตอบบน มาตรการประเมิน 5 ระดับ ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจาก 1 (รู้สึกน้อยมากหรือไม่เคยรู้สึกเลย) - 5 (รู้สึกบ่อยมาก หรือรู้สึกตลอดเวลา)

ค่าคะแนนที่ได้จากการหักลบคะแนนที่ได้จากความรู้สึกทางบวก(SPANE-P) ออก จากคะแนนทางลบ (SPANE-B) จะมีพิสัยตั้งแต่ -24 จนถึง 24 คะแนน ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีคะแนนสูงมาก (24 คะแนน) หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นไม่เคย หรือประสบกับความรู้สึกทางลบน้อยมาก และมักจะประสบกับอารมณ์ทางบวก ในทาง กลับกันผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนนต่ำมาก (-24 คะแนน) หมายถึงผู้ตอบ แบบสอบถามนั้น ประสบกับความรู้สึกทางลบบ่อยมาก และมักจะไม่ค่อย หรือไม่เคย ประสบกับอารมณ์ทางบวกเลย

Diener และคณะ (2009) ได้นำมาตรวัด SPANE ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา 5 สถาบัน จำนวนทั้งหมด 586 คน พบว่าคะแนนจาก SPANE-P, SPANE-N และ SPANE-B มีค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) เท่ากับ .84, .80 และ .88 ตามลำดับ และเมื่อนำมาตรวัดกับกลุ่มตัวอย่างเดิมอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไป 1 เดือน พบว่า มีค่าความเที่ยงตามวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .62 .62 และ .68 ตามลำดับ ที่ค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .001

2) *ความมั่งคั่ง (Flourishing)* วัดโดยใช้ มาตรการวัดความมั่งคั่ง (Flourishing Scale) จำนวน 8 ข้อ มาตรวัดนี้ เกิดจากการที่ Diener และคณะ (2009) ได้นำแนวคิดการ วัดสุขภาวะทางจิตของ Ryff (1989) แนวคิดการเข้าร่วมและสนใจในสิ่งต่างๆของ และการ

มองโลกในแง่ดีของ Csikszentmihalyi (1990) Peterson และ Seligman (2004) แนวคิดการได้รับการยอมรับนับถือของ Maslow (1958) และ การกระทำที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือและทำให้ผู้อื่นมีความสุข ของ Brown และคณะ (2003 as cited in Diener, 2009) มาสร้างเป็น ข้อกระทงที่เป็นประโยคทั้งหมด 8 ข้อ ผู้ตอบจะต้องตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อกระทง ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) 7 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจาก 1 (ไม่เห็นด้วยมากที่สุด) ไปจนถึง 7 (เห็นด้วยมากที่สุด)

มาตรวัดความงอกงาม มีค่าพิสัยของคะแนนที่เป็นไปได้ตั้งแต่ 8 ถึง 56 บุคคลที่ได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้จะแสดงถึงการมีทรัพยากรด้านสุขภาวะทางจิตที่ดีและเข้มแข็ง เมื่อนำมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา 5 สถาบัน จำนวนทั้งหมด 586 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอbachอัลฟา (Cronbach's Alpha) พบว่าได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 และ ค่าความเที่ยงในการวัดซ้ำ (test-retest reliability) เท่ากับ .71

3) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) วัดโดยใช้มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต (Satisfaction With Life Scale: SWLS) จำนวน 5 ข้อ ที่ประกอบไปด้วยข้อกระทงซึ่งเป็นประโยค ผู้ตอบจะต้องตอบว่าตนเห็นด้วยกับประโยคในแต่ละข้อกระทงมากน้อยเพียงใด ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) 7 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับมาตรวัดความงอกงาม

Diener และคณะ (2009) ได้อ้างถึงการวัดความพึงพอใจในชีวิตโดย โดยใช้มาตร SWLS ที่พัฒนาโดย Diener และคณะ (1985) ซึ่งในช่วงแรกของการสร้างมาตร SWLS ของ Diener และคณะ (1985) มาตรวัดประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 48 ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิตของบุคคลทั้งทางบวกและทางลบ เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ผลการวิเคราะห์ได้เผยให้เห็นว่าข้อกระทงทั้ง 48 ข้อนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก คือองค์ประกอบด้านอารมณ์ทางบวก องค์ประกอบด้านอารมณ์ทางลบ และองค์ประกอบด้านความพึงพอใจในชีวิต Diener และคณะ (1985) จึงตัดสององค์ประกอบแรกออก และตัดข้อกระทงบางข้อในองค์ประกอบที่สามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า .60 ออก ทำให้เหลือองค์ประกอบความพึงพอใจในชีวิตทั้งหมด จำนวน 10 ข้อกระทง และได้ตัดข้อกระทงที่มีความคล้ายคลึงทางด้านความหมายออกจำนวน 5 ข้อกระทง เหลือเป็นข้อกระทงที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตทั้งหมด 5 ข้อกระทง เมื่อนำข้อกระทงไปใช้กับนักศึกษาระดับ

ปริญญานิพนธ์ทั้งหมด 176 คน และได้นำมาตรวัดนี้ให้นักศึกษาทำซ้ำอีกครั้งจำนวน 76 คน พบว่ามาตรวัดมีความเที่ยงตามวิธีการวัดความเที่ยงแบบครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .87 และมีค่าความเที่ยงในการวัดซ้ำ (test-retest reliability) อยู่ที่ .82

5.2 ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดสุขภาวะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดสุขภาวะจากแนวคิดในการวัดสุขภาวะของ Diener และคณะ (2009) โดยจะเสนอการพัฒนามาตรวัดย่อย ทั้ง 3 มาตร ได้แก่ มาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ มาตรวัดความมั่งคั่ง และมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต ดังนี้

5.2.1 มาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ จากมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบของ Diener และคณะ (2009) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1) ผู้วิจัยได้แปลมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ ของ Diener และคณะ (2009) จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและดัดแปลงเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย

2) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อแปลเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องหรือไม่ และมีเนื้อหาเข้ากับบริบทของสังคมไทยหรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งจากสามท่าน พิจารณาให้ปรับปรุงข้อกระทงข้อ 6 และ 9 ซึ่งเป็นข้อที่มีคำแสดงความรู้สึกสองคำในข้อเดียวกัน เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ไม่สามารถใช้ทดแทนกันได้ (ได้แก่ หดหู่-เศร้าหมอง และ โกรธ-หงุดหงิด) โดยพิจารณาให้แยกแต่ละคำออกเป็นข้อกระทงใหม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวัด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 ท่าน เห็นชอบตรงกันให้มีการปรับปรุงข้อกระทงทั้งสองข้อนี้ ผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามในข้อกระทงเหล่านี้มาแยกออกเป็นข้อกระทงใหม่ข้อละ 1 คำ ทำให้มีข้อกระทงเพิ่มขึ้นจากเดิมจำนวน 2 ข้อ รวมทั้งสิ้นเป็น 12 ข้อ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านตรวจสอบความตรง

ของเนื้อหาอีกครั้งจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เห็นชอบให้นำมาตรวจวัดประสิทธิผลการ
ทางบวกและทางลบไปทดลองใช้ได้

3) นำมาตรวจวัดประสิทธิผลการทางบวกและทางลบ ไปทดลองใช้ (Try out)
กับผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง
จำนวน 100 คน

4) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวม
ของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร (CITC) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร โดยเทียบค่า r วิกฤติ
ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่
ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] พบว่าข้อกระทงทั้ง 12 ข้อผ่านเกณฑ์ที่
กำหนด เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
ทั้งฉบับได้เท่ากับ .827 แต่เนื่องจากข้อกระทงข้อที่ 6 มีค่า CITC อยู่ในระดับพอดี
กับค่า r วิกฤติ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเมื่อตัดข้อกระทงข้อนี้ออก
พบว่ามาตรวัดประสิทธิผลการทางบวกและทางลบจะมีความเที่ยงเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึง
ตัดข้อกระทงข้อนี้ออก ได้ข้อกระทงที่นำไปใช้ทั้งหมด 11 ข้อได้แก่ข้อ 1-5 และ 7-
12 จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารวมทั้งฉบับอีกครั้ง
ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .834

5.2.2 มาตรวัดความงอกงาม

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดความงอกงาม จากมาตรวัดความงอกงามของ
Diener และคณะ (2009) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1) ผู้วิจัยได้แปลมาตรวัดความงอกงามของ Diener และคณะ (2009)
จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและดัดแปลงเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของ
สังคมไทย

2) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้
ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละ
ข้อแปลเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องหรือไม่ และมีเนื้อหาเข้ากับบริบทของสังคมไทย
หรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่หนึ่ง พิจารณาให้ปรับปรุงภาษาเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น และปรับปรุงข้อกระทง ข้อที่ 2 และ 3 ที่มีข้อความกำกวมเนื่องจากมีสองใจความในข้อเดียว (ได้แก่ ข้อ 2 “ฉันและคนในครอบครัวคอยดูแลและห่วงใยกันเสมอ” และ ข้อ 3 “ฉันและเพื่อนฝูงคอยดูแลและห่วงใยกันเสมอ” โดยให้เขียนแยกเป็นข้อกระทงใหม่ข้อละ 1 ใจความ คือ “ฉันและคนในครอบครัวคอยดูแลกันเสมอ” และ “ฉันและคนในครอบครัวห่วงใยกันเสมอ” และทำเช่นเดียวกันในข้อกระทงข้อที่ 3 ผู้วิจัยจึงปรับปรุงตามที่ได้รับคำแนะนำทำให้มีข้อกระทง เพิ่มขึ้นอีก 4 ข้อ จากเดิม 8 ข้อ รวมเป็น 12 ข้อ

หลังจากปรับปรุงแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่สองพิจารณาให้ตัดข้อกระทง ข้อที่ 4 และ 5 (“ฉันและเพื่อนฝูงคอยดูแลกันเสมอ” และ “ฉันและเพื่อนฝูงห่วงใยกันเสมอ”) ออก เนื่องจากมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับข้ออื่นๆ ในมาตร ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 ท่าน เห็นชอบตรงกันให้ปรับปรุงเนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงตัดข้อกระทงทั้ง 2 ข้อ ออก ทำให้มีข้อกระทงที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ทั้งสิ้นจำนวน 10 ข้อ

3) ผู้วิจัยได้ปรับตัวเลือกจากลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) 7 ระดับ เป็น 5 ระดับทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้อย่างสะดวก โดยใช้เกณฑ์ในการตอบเดียวกันตลอดทุกมาตร

4) นำมาตรวัดความงอกงาม ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 100 คน

5) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร (CITC) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร โดยเทียบค่า r วิฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตร ต่ำกว่า r วิฤติจะถูกคัดออก มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 9 ข้อ และข้อกระทงที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 1 ข้อ คือ ข้อ 7 (ฉันเป็นคนดี) ผู้วิจัยจึงตัดข้อกระทงข้อนี้ออก ทำให้มีข้อกระทงที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 9 ข้อ เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ .846

5.2.3 มาตรฐานวัดความพึงพอใจในชีวิต

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต จากมาตรฐานวัดความพึงพอใจในชีวิต ของ Diener และคณะ (2009) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1) ผู้วิจัยได้แปลมาตรฐานวัดความพึงพอใจในชีวิตทั้ง 5 ข้อกระทง ของ Diener และคณะ (2009) จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยด้วยและดัดแปลงเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย

2) ตรวจความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบและพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อแปลเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องหรือไม่และมีเนื้อหาเข้ากับบริบทของสังคมไทยหรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านพิจารณาให้ปรับปรุงภาษาเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุงและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

3) นำมาตรฐานวัดความพึงพอใจในชีวิต ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 100 คน

4) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ในมาตร โดยเทียบค่า r วิฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(100) = .168$] พบว่าข้อกระทงทั้งหมด 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .752

:

5.3 เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดสุขภาวะ

เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดสุขภาวะ เป็นการให้คะแนนตามการประเมินบนมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็นสองประเภท คือ ตามระดับความถี่ และตามระดับความรู้สึกเห็นด้วย ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

5.3.1 เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ

เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ แบ่งเป็นเกณฑ์สำหรับข้อกระทงทางบวกและเกณฑ์สำหรับข้อกระทงทางลบ ดังนี้

ระดับความถี่พบว่าตนรู้สึก ดังข้อความในแต่ละข้อ	บ่อยมาก ที่สุด	ค่อนข้าง บ่อย	ปานกลาง	บางครั้ง	ไม่เคยรู้สึก เลย
คะแนนสำหรับการตอบข้อ กระทงในทางบวก	5	4	3	2	1
คะแนนสำหรับการตอบข้อ กระทงในทางลบ	1	2	3	4	5

คะแนนของมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ ได้มาจากการรวมคะแนนทุกข้อกระทงเข้าด้วยกัน โดยคะแนนรวมที่สูงที่สุดของมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบเท่ากับ 55 คะแนน และคะแนนรวมที่ต่ำที่สุดของมาตรวัดประสบการณ์ทางบวกและทางลบ เท่ากับ 11 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงหมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานประสกับความรู้สึกในทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ ส่วนคะแนนต่ำหมายถึง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานประสกับความรู้สึกในทางลบมากกว่าความรู้สึกในทางบวก

5.3.2 เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับมาตรวัดความมอกงาม และมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต

ระดับความรู้สึกเห็น ด้วยกับข้อความในแต่ละ ข้อ	เห็นด้วย มากที่สุด	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่เห็น ด้วยพอๆ กัน	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย เลย
คะแนน	5	4	3	2	1

คะแนนของมาตรวัดความมอกงาม ได้มาจากการรวมคะแนนทุกข้อกระทงเข้าด้วยกัน โดยคะแนนรวมที่สูงที่สุดของมาตรวัดความมอกงามเท่ากับ 45 คะแนน และคะแนนรวมที่ต่ำที่สุดของมาตรวัดความมอกงาม เท่ากับ 9 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงหมายถึง

ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีความมั่งคั่งทางจิตใจในระดับสูงและมีเจตคติในทางบวกต่อชีวิตของตนเองในระดับสูง ส่วนคะแนนต่ำหมายถึง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานมีความมั่งคั่งทางจิตใจในระดับต่ำ และมีเจตคติในทางบวกต่อชีวิตของตนเองในระดับต่ำ

คะแนนของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต ได้มาจากการรวมคะแนนทุกข้อกระทงเข้าด้วยกัน โดยคะแนนรวมที่สูงที่สุดของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตเท่ากับ 25 คะแนน และคะแนนรวมที่ต่ำที่สุดของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต เท่ากับ 5 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงหมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตของตนเองในระดับสูง ส่วนคะแนนต่ำหมายถึง หมายถึง ผู้สูงอายุวัยเกษียณอายุงานรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตของตนเองในระดับต่ำ

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง

การตรวจสอบความตรงของตัวแปรแฝงในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาพของผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน : อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ที่ส่งผ่านระดับกิจกรรม และการควบคุมการตัดสินใจ ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรในเส้นทางอิทธิพล

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการรับรู้สุขภาพ

ตัวแปรแฝงการรับรู้สุขภาพ (Perceived Health: HEALTH) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่

- 1) สุขภาพในปัจจุบัน (Current Health: HCURRENT)
- 2) สุขภาพในอดีต (Prior Health: HPRIOR)
- 3) เจตคติต่อสุขภาพ (Health Outlook: HOUTLOOK)
- 4) ความต้านทานต่อการเจ็บป่วย (Resistance to Illness: HRESIST)
- 5) การดูแลสุขภาพ (Health Worry/Concern: HCONCERN) และ
- 6) แนวโน้มต่อการเจ็บป่วย (Sickness Orientation: HSICORI)

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพในปัจจุบัน กับการต้านทานความเจ็บป่วย มีขนาดสูงที่สุด เท่ากับ .567 เมื่อนำค่าความสัมพันธ์มายกกำลังสองเพื่อดูความสามารถในการอธิบายค่าความแปรปรวน พบว่าได้เท่ากับ 32.149% และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพในอดีต กับการดูแลสุขภาพมีขนาดต่ำที่สุด เท่ากับ.143 เมื่อนำค่าความสัมพันธ์มายกกำลังสองเพื่อดูความสามารถในการอธิบายค่าความแปรปรวน พบว่าได้เท่ากับ 2.045 % ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้ง 6 ค่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการรับรู้สุขภาพในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาพของผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน : อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ที่ส่งผ่านระดับกิจกรรม และการควบคุมการตัดสินใจ

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	M	SD
1. Current Health	1.000						13.882	3.000
2. Prior Health	.399**	1.000					16.648	3.205
3. Health Outlook	.533**	.343**	1.000				14.443	3.124
4. Resist to illness	.567**	.471**	.555**	1.000			15.927	2.807
5. Health Worry/Concern	.192**	.143**	.245**	.300**	1.000		16.420	2.669
6. Sickness orientation	.398**	.473**	.316**	.408**	.171**	1.000	15.830	2.887

** $p < .01$, KMO's MSA = .818, Bartlett's Test = 697.818, $df = 15$, $p < .001$

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัว พบว่ามีค่าการทดสอบ Bartlett's test ที่เป็นการทดสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ค่า Chi-Square ของดีเทอร์มิแนนท์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 697.818 ที่ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .001 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นค่า KMO's MSA เท่ากับ .818 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากและเหมาะสมจะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

การวิเคราะห์ความตรงเชิงองค์ประกอบ พบว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบการรับรู้สุขภาพในภาพที่ 2.1 มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) = 13.114, $df = 8$, $p = .108$ มีค่า RMSEA เท่ากับ .0382 ค่า GFI เท่ากับ .990 ค่า AGFI เท่ากับ .974 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับ

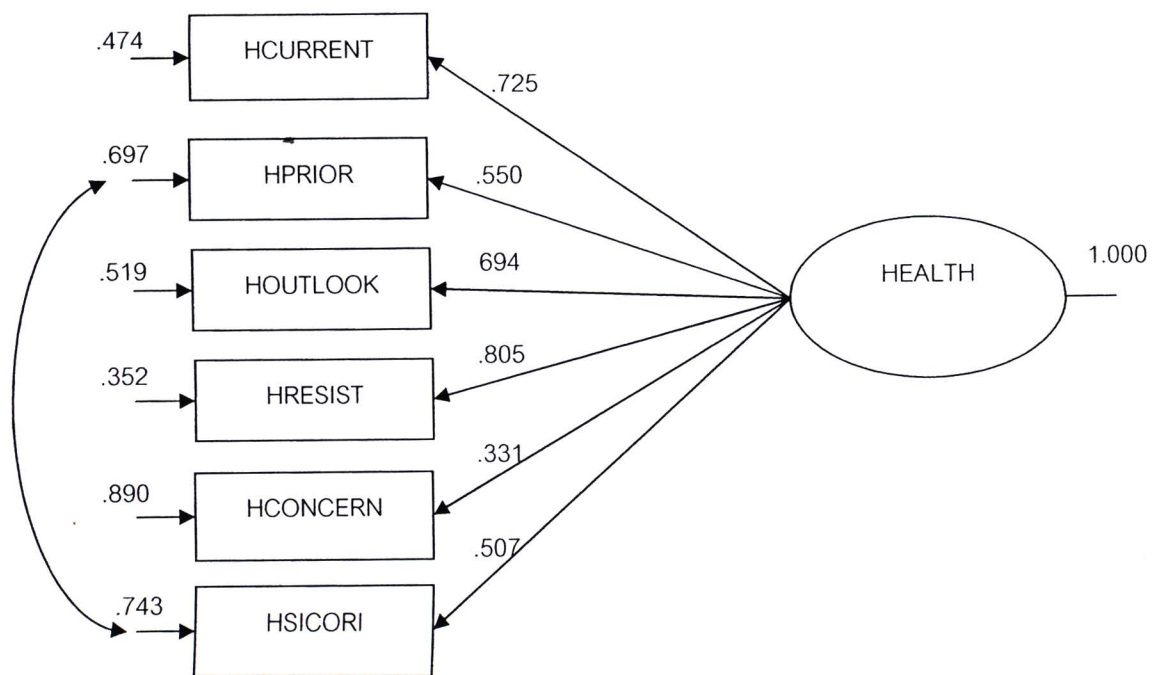
ข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตามตารางที่ 2.5 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของการรับรู้สุขภาพทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการรับรู้สุขภาพด้านความต้านทานต่อการเจ็บป่วย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด และ ด้านการดูแลสุขภาพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบที่ได้ นำมาสร้างสมการองค์ประกอบการรับรู้สุขภาพได้ดังนี้

$$\text{HEALTH} = .197(\text{HCURRENT}) + .078(\text{HPRIOR}) + .166(\text{HOUTLOOK}) + .316(\text{HRESIST}) \\ + .054(\text{HCONCERN}) + .069(\text{HSICORI})$$

ตารางที่ 2.5 ผลการตรวจสอบความตรงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้สุขภาพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์
	สป.คะแนนองค์ประกอบ (COEFF)	SE	t	std. COEFF		สป.คะแนนองค์ประกอบ การรับรู้สุขภาพ
Current health	1.000	-	-	.725	0.526	0.197
Prior health	.810	-.080	10.189**	.550	0.303	0.078
Health outlook	.996	-.079	12.648**	.694	0.481	0.166
Resist to illness	1.039	-.075	13.834**	.805	0.648	0.316
Health concern	.406	-.065	6.246**	.331	0.110	0.054
Sickness orientation	.673	-.072	9.405**	.507	0.257	0.069

** $p < .01$, Chi-square = 13.114, $df = 8$, $p = .108$, RMSEA = .0382, GFI = .990, AGFI = .974

Chi-square = 13.114, $df = 8$, $p = .108$, RMSEA = .0382, GFI = .990, AGFI = .974

ภาพที่ 2.1 โมเดลการวัดองค์ประกอบการรับรู้สุขภาพ

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงระดับกิจกรรม

ตัวแปรแฝงระดับกิจกรรม (Activity: ACT) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ 1) กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ (Informal Activity: INFAC) (2) กิจกรรมที่เป็นทางการ (Formal Activity: FORACT) และ 3) งานอดิเรก (Leisure: LEISURE) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้ง 3 ค่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .388 .174 และ .114 ตามลำดับ เมื่อนำค่าความสัมพันธ์มายกกำลังสองเพื่อดูความสามารถในการอธิบายค่าความแปรปรวน พบว่าได้ประมาณ 1.30% – 15.05% และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ กับกิจกรรมที่เป็นทางการ มีขนาดสูงที่สุด อธิบายค่าความแปรปรวนได้เท่ากับ 15.05% และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่เป็นทางการ กับงานอดิเรกมีขนาดต่ำที่สุด อธิบายค่าความแปรปรวนได้เท่ากับ 1.30% ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร
สังเกตได้ของตัวแปรแฝงระดับกิจกรรมในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลัง
เกษียณอายุงาน : อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ที่ส่งผ่านระดับ
กิจกรรม และการควบคุมการตัดสินใจ

ตัวแปร	1	2	3	M	SD
1. INFACT	1.000			26.181	23.137
2. FORACT	.388**	1.000		10.230	8.540
3. LEISURE	.174**	.114*	1.000	36.956	15.677

** $p < .01$, * $p < .05$ KMO's MSA = .541, Bartlett's Test = 85.910, $df = 3$, $p < .001$

จากการทดสอบตัวแปรทั้ง 3 ตัว พบว่ามีค่าการทดสอบ Bartlett's test ที่เป็นการทดสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ค่า Chi-Square ของดีเทอร์มิแนนท์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 85.910 ที่ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .001 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นค่า KMO's MSA เท่ากับ .541 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากและเหมาะสมจะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

การวิเคราะห์ความตรงเชิงองค์ประกอบ พบว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบระดับกิจกรรมในภาพที่ 2.2 มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) = 2.352, $df = 1$, $p = .125$ มีค่า RMSEA เท่ากับ .055 ค่า GFI เท่ากับ .996 ค่า AGFI เท่ากับ .977 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตามตารางที่ 2.7 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของระดับกิจกรรม ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรระดับกิจกรรมด้านกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด และ ด้านงานอดิเรกมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบที่ได้ นำมาสร้างสมการองค์ประกอบการรับรู้สุขภาพได้ดังนี้

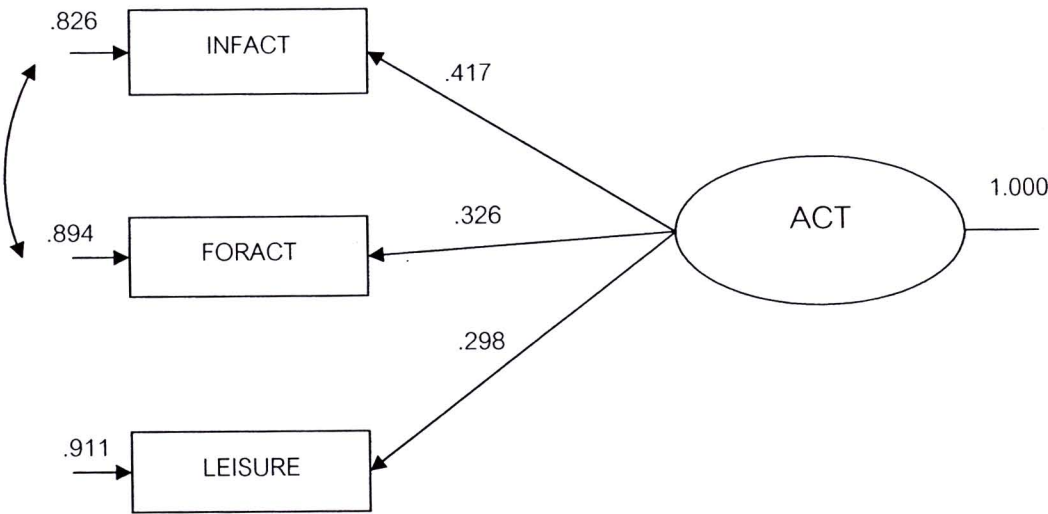
$$ACT = .126 (INFAC T) + .195 (FORACT) + .139 (LEISURE)$$

ตารางที่ 2.7 ผลการตรวจสอบความตรงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบระดับกิจกรรม

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์ สปส. คะแนน องค์ประกอบ การรับรู้ สุขภาพ
	สปส.คะแนน องค์ประกอบ (COEFF)	SE	t	std. COEFF		
INFACT	1.050	-	-	.417	.174	.126
FORACT	.300	.142	2.115*	.326	.106	.195
LEISURE	.519	.198	2.623*	.298	.089	.139

* $p < .05$, Chi-square = 2.352, $df = 1$, $p = .125$, RMSEA = .055, GFI = .996, AGFI = .977

Chi-square = 2.352, $df = 1$, $p = .125$ RMSEA = .055 ค่า GFI = .996 AGFI = .977

ภาพที่ 2.2 โมเดลการวัดองค์ประกอบระดับกิจกรรม

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงสุขภาวะ

ตัวแปรแฝงสุขภาวะ (Subjective well-being: SWB) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ 1) อารมณ์ (Affect: AFFECT) 2) ความมั่งคั่ง (Flourishing: FLOUR) และ 3) ความพึง

พอใจในชีวิต (Life Satisfaction: LIFSAT) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้ง 3 ค่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .755 .430 .418 ตามลำดับ เมื่อนำค่าความสัมพันธ์มายกกำลังสองเพื่อดูความสามารถในการอธิบายค่าความแปรปรวน พบว่าได้ประมาณ 17.47% – 57.00% และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความมั่งคั่งกับความพึงพอใจในชีวิต มีขนาดสูงที่สุด อธิบายค่าความแปรปรวนได้เท่ากับ 57.00% และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกกับความมั่งคั่งมีขนาดต่ำที่สุด อธิบายค่าความแปรปรวนได้เท่ากับ 17.47% ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงสุขภาวะในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน : อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ที่ส่งผ่านระดับกิจกรรม และการควบคุมการตัดสินใจ

ตัวแปร	1	2	3	M	SD
1. AFFECT	1.000			41.484	4.316
2.FLOUR	.418**	1.000		37.536	4.602
3. LIFSAT	.430**	.755**	1.000	19.452	3.349

** $p < .01$, KMO's MSA = .627, Bartlett's Test = 468.913, $df = 3$, $p < .001$

จากการทดสอบตัวแปรทั้ง 3 ตัว พบว่ามีค่าการทดสอบ Bartlett's test ที่เป็นการทดสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ค่า Chi-Square ของดีเทอร์มิแนนท์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 468.913 ที่ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .001 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นค่า KMO's MSA เท่ากับ .627 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากและเหมาะสมจะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

การวิเคราะห์ความตรงเชิงองค์ประกอบ พบว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบสุขภาวะในภาพที่ 2.3 มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) = 4.504, $df = 2$, $p = .105$ มีค่า RMSEA เท่ากับ .053 ค่า GFI เท่ากับ .993 ค่า AGFI เท่ากับ .978 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตามตารางที่ 2.9 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของระดับกิจกรรม ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

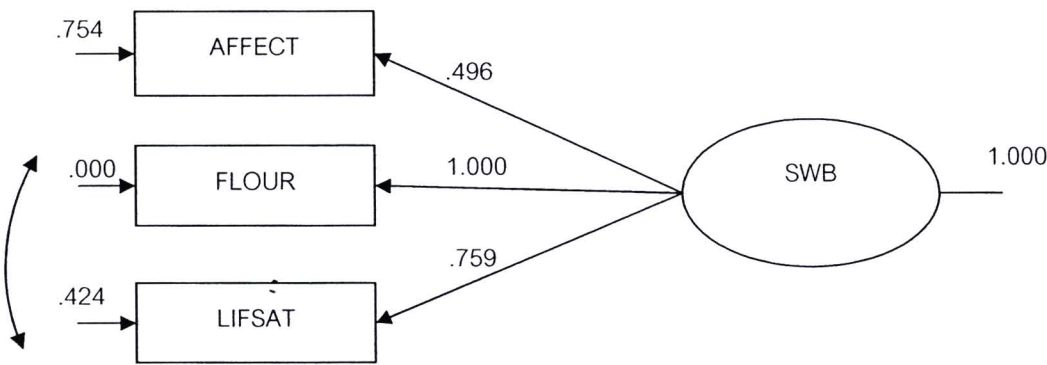
ระดับ .001 โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสุขภาวะด้านความงอกงาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด และ ด้านความรู้สึกมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบที่ได้ นำมาสร้างสมการองค์ประกอบการรับรู้สุขภาพได้ดังนี้

SWB = .134 (AFFECT) + .969 (FLOUR) - .035(LIFSAT)

ตารางที่ 2.9 ผลการตรวจสอบความตรงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบสุขภาวะ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R ²	เมทริกซ์ สปล. คะแนน องค์ประกอบ การรับรู้ สุขภาพ
	สปล.คะแนน องค์ประกอบ (COEFF)	SE	t	std. COEFF		
AFFECT	.486	.043	11.273***	.496	0.246	.134
FLOUR	1.000	-	-	1.000	1.000	.969
LIFSAT	.552	.022	24.592***	.759	0.576	-.035

***p < .001, Chi-square =.4.504, df = 2, p = .105, RMSEA = .0534, GFI = .993, AGFI = .978

Chi-square = 4.504, df = 2, p = .105 RMSEA = .053 GFI = .993 AGFI = .978

ภาพที่ 2.3 โมเดลการวัดองค์ประกอบสุขภาวะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจากชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของมาตรวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากชมรมผู้สูงอายุต่างๆ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในการเข้าไปเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ

ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (ภาคผนวก ง.) ที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยา เป็นอย่างดีเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อชมรมผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อขอความร่วมมือจากประธานกลุ่มชมรม พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ผู้วิจัยเข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ฟังตัวต่อตัวครั้งละหนึ่งคน และให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้บันทึกคำตอบด้วยตนเองทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 440 ชุด มาใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows และโปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.8 for students) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ใช้โปรแกรม SPSS for Windows วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนบุคคล และตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการวิจัย ปรับเปลี่ยนค่าของตัวแปรรายได้จากหน่วยบาท ให้อยู่ในหน่วยพันบาท และปรับค่าของระดับการศึกษาจากหน่วยการวัดแบบเรียงอันดับ (ordinal scale) เป็นหน่วยการวัดแบบช่วง (interval scale) โดยการแทนค่าด้วยจำนวนปีในการศึกษา ดังนี้

ระดับการศึกษา	จำนวนปีที่ศึกษา
ไม่ได้ศึกษา	0
ประถมต้น	3
ประถมปลาย	6
มัธยมต้น	9
มัธยมปลาย	12
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	16
ปริญญาโท	19
ปริญญาเอก	23

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง การรับรู้สุขภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ระดับกิจกรรม การควบคุมการตัดสินใจ และ สุขภาวะ รวมทั้งสิ้น 15 ตัว โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

3. วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดการรับรู้สุขภาพ ระดับกิจกรรม และสุขภาวะ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล

4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum likelihood estimation)

โมเดลที่ใช้วิเคราะห์ คือ โมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์คือ ค่าสถิติ Chi-square ดัชนี GFI (Goodness of fit index) ดัชนี AGFI (Adjusted goodness of fit index)